

Velština je přímým pokračovatelem starověkého jazyka Britů, od nichž vzala jméno nejen Velká Británie, ale i Británie malá – Bretaň, kam se někteří Britové uchýlili v době germánského vpádu v 5. století. Tímhle jazykem mluvil i král Artuš a rytíři Camelotu.

Velšané si svůj jazyk hýčkají a velmi si cení básnického řemesla a svých bardů. Dodnes se pořádají básnické festivaly, z nichž nejslavnější je Eisteddfod, soutěž bardů.

Velština se dokáže vyřadit ve složeninách (kam se hrabe němčina...). Tento název městečka na severu Walesu možná vznikl spíš jako žert, ale přece jen byl nadlouho nejdelším názvem města na světě. Protože je to jedno slovo, zkuste ho vyslovit na jedno nadechnutí – vždyť se ani nevejde na jeden řádek!

Llanfairpwllgwyngyllgogerychwyrndrobwlllantysiliogogoch

[ʎanfairpɔʎgwiŋgɨʎgɔgɛrɛχwɛrn-drobɔʎʎantɛsiljɔgɔgɔgo:χ]

lanfairpulgwingilgogerechwerndrobullantysiljogogóch

„Kostel-(panny)-Marie-u-tůně-Bílých-lísek-naproti-dravému-víru-a-kostelu-(sv.)-Tysilia-z-červené-jeskyně“

„Celý ten čas bylo tu jiné volání, jež ke mně doléhalo ze západu. Mihlo se ve jménech na nákladních vozech, a jak se blížilo, zasněžilo v názvech železničních stanic, záblesk zvláštního pravopisu a dojem jazyka prastarého a přece živého. I jen obyčejné *adeiladwyd 1887* „postaveno v roce 1887“, neuměle vyryté v kamenné desce, zasáhlo jako šíp mé srdce jazykovědce.“ J. R. R. Tolkien

VELŠTINA A ELVŠTINA?

Velština byla zamilovaným jazykem J. R. R. Tolkiena, který nejenže podle ní stvořil svůj jazyk sindarštinu, ale dokonce ho obdařil podobnými hláskovými změnami i gramatikou. Tak např. vel. *car* „auto“ má plurál *ceir*, podobně sind. *alph* „labut“ má plurál *eilph*. A nejen to, za tuhle změnu ve velštině může dávnou zmizelá koncovka *-i* (jako v č. *kluc-i*), a právě tak si Tolkien představoval dávné dějiny své šedé elfštiny.

počet mluvčích: cca 700 000

středně ohrožený jazyk

indoevropský jazyk, ostrovní keltský jazyk
nejblíže spřízněný s bretonštinou a se
zaniklou a znovu vzkříšenou kornštinou,
vzdáleněji s irštinou

Kromě Walesu se jím mluví např. v Kanadě a dokonce v Argentině!

FFLF-CHFF-CO? PINK LLOYD?

Velština má ve svém hláskosloví neznělé *l* (zapisované *ll*), které ovšem uším cizince zní jako *thl* nebo *fl*, takže známá jména Lloyd a Floyd jsou jen dvě podoby téhož – domácí velšská a poangličtěná. Jinak, až na slova vypůjčená z angličtiny, nemá v domácí slovní zásobě skoro žádné sykavky a někomu proto může znít libozvučně (jiní naopak tvrdí, že protivně chrochtá.)

HAF! GAF! AF!

Na rozdíl od češtiny, kde se gramatické role slov ve větě značí obvykle na konci slova, ve velštině se vyvinuly tzv. náslovné mutace, takže se naopak proměňují začátky slov – v češtině se tomu podobá střídání *němuljemu* podle přítomnosti předložky.

Např. vel. *ci* „pes“ se může měnit v [gi:] – *ei gi* „jeho pes“, *ei chí* [ei xi:] „její pes“ a *eu cí* [i ki:], jenže na rozdíl od irštiny velština nenaznačuje v písmu, jak by slovo vypadalo v základním tvaru, což je pro naučení jazyka a rozpoznání slova značná obtíž (v irštině by se varianta *cú* „pes“ s výslovností [gu:] zapisovala pro jistotu *gú*).

PRO STROMY NEVIDĚT LES

Velština má velmi pozoruhodný přístup k jednotnému a množnému číslu (pády vůbec nemá). Zatímco např. v angličtině je plurál obvykle složitější (delší) než singulár, ve velštině se často tvoří plurál jako kolektivum (jako naše zrní k zrno) a od něj pak singulár jako singulativum, např. „prase“ *mochyn* má plurál *moch*, převedeno do češtiny by to ale bylo spíš cosi jako *prasectvo, jehož jednotlivým zástupcem by byl *prasectvan. Platí to ale jen o zvířatech a živých věcech, které se objevují v kolektivech a stádech, např. „kočka“ *cath* má plurál *cath-od*, podobně jako angl. *cat* × *cat-s*. Přeložit třeba vel. *coed*, plurál k *coeden* „strom“, není snadné. Není to totéž, co jednoduché české *stromy*, ale ani totéž, co české *les* – tedy snad něco jako *stromoví*.